

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2020. június 5.

Európai Számvevőszék: Az egyedi KAP-intézkedések ellenére tovább hanyatlik a biodiverzitás a mezőgazdasági területeken

Az Európai Számvevőszék új jelentése szerint a közös agrárpolitikának (KAP) nem sikerült visszafordítania a biológiai sokféleség évtizedek óta tartó romlását, amelynek egyik fő oka továbbra is az intenzív gazdálkodás. A számvevők hiányosságokat tártak fel az Európai Unió 2020-ig szóló biodiverzitási stratégiáját, illetve annak a KAP-pal való koordinációját illetően. Emellett a Bizottság nem követi nyomon megbízhatóan a biodiverzitásra irányuló KAP-kiadásokat, ráadásul e kiadások többnyire alig gyakorolnak kedvező hatást a biodiverzitásra. Néhány KAP-intézkedésben meglenne a lehetőség arra, hogy jobban segítse a biológiai sokféleséget, de a Bizottság és a tagállamok a kisebb hatással járó alternatívákat részesítették előnyben.

Európában sok év óta csökkenőben van a mezőgazdasági területeken élő fajok egyedszáma és sokfélesége. Sokat elmond ezekről a változásokról, hogy 1990 óta a mezőgazdasági területek madárpopulációja és a mezeipillangó-populáció több mint 30%-kal visszaesett. A biodiverzitás romlásának hátterében nagyrészt az intenzív gazdálkodás áll: főként ez vezetett a természetes növényzet és ezáltal az állatállomány mennyiségének és sokféleségének visszaeséséhez.

A Bizottság 2011-ben jóváhagyott egy stratégiát azzal a céllal, hogy 2020-ig megállítsa a biodiverzitás csökkenését. A stratégiában megfogalmazott vállalás: a Bizottság gondoskodik róla, hogy a mezőgazdaság és az erdészet nagyobb részt vállaljon a biodiverzitás fenntartásában, a cél pedig az, hogy „mérhető javulás” következzen be a mezőgazdaság által érintett fajok és élőhelyek védeltségében. A számvevők megvizsgálták, hogy a KAP hozzájárult-e a mezőgazdasági területek biodiverzitásának eredményesebb megóvásához, és hogy az Uniónak mennyire sikerült megvalósítania céljait; ennek érdekében Ciprusra, Németországba, Írországra, Lengyelországra és Romániába is ellátogattak.

„A KAP-nak mindeddig nem sikerült lelassítania a biodiverzitás csökkenését a mezőgazdasági területeken, és ez komoly veszélyt jelent mind a mezőgazdaságra, mind a környezetre – nyilatkozta Viorel Ștefan, a jelentésért felelős számvevőszéki tag. – A 2020 utáni időszakra szóló KAP-ra irányuló javaslat és a 2030-ig szóló biodiverzitási stratégia törekszik arra, hogy a közös agrárpolitika jobban figyelembe vegye az olyan kérdéseket, mint a biodiverzitás hanyatlása, az éghajlatváltozás és a

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

generációs megújulás, miközben továbbra is támogatja az európai gazdálkodókat, segítve a mezőgazdasági ágazat fenntarthatóságát és versenyképességét.”

A számvevők megállapították, hogy az Unió 2020-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégiája nem határozott meg mérhető célértékeket a mezőgazdaság számára, emiatt nehezen mérhető az előrehaladás és az uniós finanszírozású fellépések teljesítménye. Ezenfelül nem volt kielégítő a biodiverzitáshoz kapcsolódó uniós szakpolitikák és stratégiák közötti koordináció, ezért többek között nem sikerült kezelni a genetikai sokféleség (a biológiai sokféleség egyik vetülete) csökkenésének problémáját.

A mezőgazdasági üzemeknek folyósított közvetlen KAP-kifizetések mintegy 70%-át teszik ki az összes uniós agrárkiadásnak, ám a Bizottság mégsem követi nyomon megbízható módon a biodiverzitás számára hasznos KAP-kiadásokat, mivel egyes intézkedéseket a biodiverzitás szempontjából eredményesebbnek tüntet fel a ténylegesnél. Ráadásul ezek az intézkedések csak korlátozott hatást fejtenek ki a mezőgazdasági területek biodiverzitására, már amennyiben egyáltalán ismert a hatásuk. Bár a közvetlen kifizetéshez kapcsolódó követelmények némelyike – nevezetesen a zöldítési és a kölcsönös megfeleltetési intézkedések – képes lehet támogatni a biológiai sokféleséget, a Bizottság és a tagállamok egyes kisebb hatással járó alternatívákat (például a köztes kultúrákat és a nitrogénmegkötő növényeket) részesítettek előnyben. A számvevők megállapították továbbá, hogy a kölcsönös megfeleltetési szankciórendszer nem gyakorolt egyértelmű hatást a mezőgazdasági területek biodiverzitására, a zöldítés potenciálját pedig nem aknázták ki maradéktalanul.

A vidékfejlesztési programok a közvetlen kifizetésekkel alkalmasabbak a biodiverzitás segítésére, különösen azok, amelyek támogatják a jogszabályban előírt kötelezettségeken túlmutató, környezetbarát mezőgazdasági gyakorlatokat. A tagállamok azonban ritkán alkalmazzák a nagyobb hatást kifejtő intézkedéseket (például az eredményalapú rendszereket), a gazdálkodók körében népszerűbbek ezeknél a kevesebb igényt támasztó és kevésbé eredményes („világoszöld”) intézkedések.

A Számvevőszék azt javasolja a Bizottságnak, hogy koordinálja jobban a 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiát, gondoskodjon róla, hogy a közvetlen kifizetések és a vidékfejlesztési fellépések váljanak a biodiverzitás nagyobb hasznára, pontosabban kövesse nyomon a költségvetési kiadásokat, és fejlesszen ki megbízható mutatókat a KAP hatásának értékelésére.

A szerkesztők figyelmébe

A mezőgazdasági területek biodiverzitása a vadon élő (tehát nem tenyésztett) állatok (pl. kistestű emlősök, madarak és rovarok), a gyepterületeken és a szántóföldeken élő természetes növényzet, az állandó növénykultúrák, valamint a föld alatt élő fajok sokféleségét jelenti.

Az Unió kulcsszerepet játszik a biológiai sokféleség védelmében, mivel környezetvédelmi normákat határoz meg és társfinanszírozást nyújt a tagállamok mezőgazdasági kiadásainak zöméhez. A 2014–2020-as időszakban a Bizottság 86 milliárd eurót (az Unió hosszú távú költségvetésének kb. 8%-a) tervezett a biológiai sokféleségre fordítani; ebből 66 milliárd euró a közös agrárpolitikából származik. Az 1990-es években mind az Unió, mind tagállamai aláírták az ENSZ biológiai sokféleségre vonatkozó egyezményét, 2010-ben pedig kötelezettséget vállaltak arra, hogy teljesítik a 2020-ig szóló ún. aicsi célokat. 2020 januárjában a Világgazdasági Fórum mind a valószínűség, mind a hatás tekintetében a világot fenyegető öt legnagyobb veszély közé sorolta a biodiverzitás hanyatlását. A Bizottság 2020 májusában közzétette a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáját.

A Számvevőszék a szintén a biodiverzitás előtt tisztelgő Környezetvédelmi Világnapon teszi közzé „Biodiverzitás a mezőgazdasági területeken: a közös agrárpolitika mindaddig nem tudta megállítani a hanyatlást” című, 13/2020. sz. különjelentését. A jelentés 23 uniós nyelven elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu). A Számvevőszék korábban a növényvédő szerekéről, a Natura 2000 hálózatról és a KAP zöldítési összetevőjéről is tett közzé különjelentést. A biodiverzitás témájával magazinja, az *ECA Journal* következő számában is foglalkozik majd, és hamarosan különjelentést ad ki a beporzó rovarokról.

A jelentéssel kapcsolatban a sajtó rendelkezésére áll: Damijan Fišer

E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: (+352) 4398 45 510 M: (+352) 621 55 22 24

Az Európai Számvevőszék COVID-19 járvány kapcsán tett intézkedései

Az Európai Számvevőszék megtette a szükséges lépéseket, hogy amennyire e nehéz időkben lehetséges, a COVID-19 járvány alatt is eredményesen elláthassuk uniós közpénzellenőrzési feladatainkat, és időszerű ellenőrzési jelentéseket, véleményeket és áttekintéseket készíthessünk. Hálával tartozunk azoknak, akik most Luxemburgban, az Európai Unióban és világszerte életüket mentenek és küzdenek a világjárvány ellen. Továbbra is elkötelezetten támogatjuk a luxemburgi kormány közegészség-védelmi politikáját. Igyekszünk enyhíteni a jelenlegi egészségügyi válság munkatársainkra gyakorolt hatását, és óvintézkedéseket tettünk, hogy a lehető legkisebbre csökkentsük az őket és családjukat érintő kockázatokat.